

گزیده مقاله‌شناسی توصیفی

پاییز ۱۳۷۹

کودک و نوجوان مربوط باشند.

ز - در این بخش، همراه عنوان هر مطلب، نام نویسنده، نام نشریه، شماره، تاریخ انتشار و چکیده‌ای از محتوای آن نقل خواهد شد.

✓ کتاب هفته ۳۵۰ / شماره ۲۹ شهریور ۷۹

همیشه کودک بمانید

حمید تیموری

نقد مجموعه کتاب‌های نیکلا کوچولو

نوشته: گوسینی

نقد

نیکلا کوچولو، شخصیتی است داستانی که توسط دو نفر فرانسوی، یعنی کاریکاتورست مشهور سامپه و نویسنده داستان‌ها گوسینی، در دهه ۵۰ میلادی شکل گرفته است.

به جرأت می‌توان گفت بزرگ‌ترین خصوصیت این داستان‌ها، روایت داستان از نگاه و منظر نیکلاست. ما بزرگ‌ترها عادت کرده‌ایم همه چیز را با متر و معیارهای خود بررسی کنیم؛ حتی مسایلی که مربوط به بچه‌هاست. حال آن که دنیای بچه‌ها، دنیایی متفاوت از دنیای ما بزرگ‌ترهاست.

گوسینی، در سری داستان‌های نیکلا کوچولو، دقیقاً با همین نگاه کودکانه به مسایل می‌نگرد و راوی و قهرمان داستان‌ها «نیکلا»، همان خصوصیتی را دارد که یک کودک باید داشته باشد. با همین دید است که نیکلا، در پایان هر داستان، نتیجه‌گیری‌هایی می‌کند که برای خواننده بسیار جالب و طنزآمیز است.

دوستان نیکلا هر کدام ویژگی‌هایی دارند که با این خصوصیت‌ها معرفی و شناخته می‌شوند و طنز و زیبایی موضوع در این است که این خصوصیت‌ها،

کوشش ما در تدوین این بخش، آن است که چکیده‌ای از مطالب و مقالات مهم چاپ شده در مطبوعات کشور را که به نوعی با ادبیات کودک و نوجوان مرتبط است، فراهم آوریم. البته، در کشور ما این کار به علل مختلفی، از جمله دسترسی نداشتن به منابع و نبودن بانک‌های اطلاعاتی مناسب، تقریباً ناممکن است.

این بخش، در چهارچوب زیر تهیه می‌شود:

الف - موضوع به ادبیات و تصویرگری برای کودک و نوجوان اختصاص دارد؛ یعنی فقط مطالبی چکیده می‌شود که به طور مستقیم، به ادبیات و تصویرگری پرداخته باشد.

ب - مخاطبان این بخش را محققان و علاقه‌مندان به ادبیات کودک و نوجوان، یعنی طیف خوانندگان پژوهشنامه تشکیل می‌دهند. از این پس، فقط مطالبی در این بخش معرفی می‌شود که چنین مخاطبانی را مد نظر داشته باشد. بنابراین، مطالب چاپ شده در مجلات کودک و نوجوان، در این بخش معرفی نخواهد شد.

ج - سعی خواهد شد مقاله، نقد، گزارش، پژوهش، میزگردها و گزارش‌های تحلیلی به طور کامل معرفی شود، اما فقط آن دسته از گفت‌وگوها، یادداشت‌ها و گزارش‌های دیگر معرفی خواهد شد که ارزش تحقیقی داشته باشد.

د - خبرهای مربوط به ادبیات کودک و نوجوان معرفی نخواهد شد.

ه - به دلیل حجم بالای مطالب ماهنامه «کتاب ماه» و پژوهشنامه، مطالب آنها به صورت فهرست‌وار معرفی می‌گردد و چکیده آنها ارائه نخواهد شد.

و - از مطالب مربوط به روان‌شناسی، جامعه‌شناسی، ارتباطات و... فقط وقتی استفاده خواهد شد که به طور مستقیم، به ادبیات یا کتاب

«داستان‌های قهرمانی» (۲/۵۲) و دخترها به «داستان‌های واقعی» (۲/۷۸) بیشتر از بقیه کتاب‌ها علاقه دارند. از طرفی، میانگین علاقه آنان به کتاب‌های علمی (۱/۹۵)، در حد قابل تأملی، نسبت به گذشته (۲/۲۷) کاهش یافته است. در هر دو جنس، کاهش علاقه به برخی از کتاب‌های مذهبی، هم با افزایش سن و هم در مقایسه با گذشته، قابل توجه و ریشه‌یابی است.

به طور کلی، توجه به عموم کتاب‌های مذهبی در دخترها (۲/۵۱)، کمی بیشتر از پسرها (۲/۴۸) و میانگین آن (۲/۵۰) نسبت به گذشته (۲/۶۰) کاهش یافته است. با این حال، میانگین علاقه هر دو جنس به کتاب‌های مذهبی - چه در حال حاضر (۲/۵۰)، و چه در گذشته (۲/۶۰) - خیلی بیشتر از کتاب‌های عمومی (۲/۱۹) در حال و ۲/۱۴ در گذشته است.

از میان تمام کتاب‌های مورد پرسش عمومی و مذهبی، پسرها به «زندگی حضرت علی(ع)» (۲/۹۲) و دخترها به کتاب‌های «درباره خداوند» (۲/۹۳)، بیشتر از همه کتاب‌های دیگر علاقه نشان داده‌اند و «داستان‌های غم‌انگیز» (۱/۶۲) برای پسرها، و «داستان‌هایی در مورد حیوانات» (۱/۵۸) برای دخترها، کمتر از همه مورد توجه است.

گرچه علاقه به کتاب‌های مذهبی در نوجوانان، بسیار زیاد است و تعداد کتاب‌های مذهبی برای نوجوانان، بیشتر از گذشته است، اما کاهش این علاقه نسبت به ۲۶ سال پیش و نیز با افزایش سن دخترها و پسرها، قابل توجه جدی و بررسی اساسی است. این واقعیت، بیان‌کننده آن است که کتاب‌های مذهبی منتشر شده، قادر نبوده‌اند آن‌طور که شایسته است، به وظیفه حساس و خطیر خود که علاقه‌مند کردن نوجوانان با میانی مذهبی و اعتقادی است، عمل کنند و نیز هشدار می‌دهند که به مسئولان مربوطه که تا دیر نشده، در امر برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و دینی، تربیتی و تبلیغی و محتوای کتاب‌های درسی و برنامه‌های صدا و به‌خصوص سیما و به طور کلی تمام محمل‌های اطلاع‌رسانی و امکانات تبلیغی، تجدید نظر کرده، آن را با نیازهای نسل امروز برای آگاهی صحیح و خالی از هرگونه شائبه یا القای سلیقه‌های شخصی و به شکل اصیل هماهنگ سازند.

هر بار که اسمی از آنها برده می‌شود، تکرار می‌شوند. تکرار معرفی دوستان توسط نیکلا در هر داستان، ابتدا عجیب می‌آید، ولی بعد به یکی از موارد خنده‌دار داستان‌ها تبدیل می‌گردد و این خود دلیلی است بر کودکی نیکلا که مانند تمام بچه‌ها، متوجه تکرار در کلامش نیست.

همیاری دوستان نیکلا با وی، به قدری دوست داشتنی و جذاب است که در تنها کتاب مجموعه، به نام «تعطیلات نیکلا کوچولو» که دوستان نیکلا حضور ندارند، سطح ارزشی داستان‌ها تا حد بسیاری کاهش یافته و از کیفیت طنز آن کاسته شده است.

✓ فصلنامه کتاب / تابستان ۷۹ / دوره یازدهم / شماره ۲-۲۲ پاییز
گرایش موضوعی در کتابخوانی
دانش‌آموزان دوره راهنمایی کرمانشاه
حسن منتصب حجابی

مقاله

بررسی‌ها نشان می‌دهد که تحقیقات کافی و گسترده برای پی‌بردن به میزان علاقه نوجوانان ما به انواع مختلف مواد خواندنی، صورت نگرفته است. پی‌بردن به این مسئله، می‌تواند راهگشای تمام دست‌اندرکاران کتاب‌های نوجوانان برای تألیف، تدوین و عرضه کتاب‌های مناسب در این زمینه، و در نتیجه، گسترش فرهنگ کتابخوانی در مملکت باشد. تحقیق حاضر که برای اولین بار، در سال ۱۳۵۲، در سطح تهران انجام گرفته و پس از ۲۶ سال، بار دیگر در شهر کرمانشاه به اجرا درآمده، علاوه بر دستیابی به اطلاعات تازه، با توجه به تغییر دو عامل زمان و مکان، مقایسه‌ای تطبیقی نیز صورت داده است.

به طور کلی، استفاده از کتابخانه در عصر ما، بیشتر از گذشته شده است، اما میانگین علاقه پسرها به مطالعه در حال حاضر (۲/۴۴)، نسبت به گذشته (۲/۷۳) کاهش نشان می‌دهد و در مورد دخترها این علاقه دقیقاً با گذشته (۲/۷۳) یکی است. در مجموع، علاقه به کتاب‌های عمومی در بین دخترها و پسرها کاملاً یک‌سان است (۲/۱۹) و نسبت به گذشته (۲/۱۲) کمی بیشتر شده است.

در میان کتاب‌های عمومی، پسرها به

✓ جهان‌کتاب سال پنجم / شماره ۱۲ و ۱۳ / مهرماه ۱۳۹۶ و ۱۴۰۱ / پیاپی
قصه پرداز بزرگ کودکان
ثریا قزل‌ایاغ

مقاله

شاملو، مرد هزار چهره ادب معاصر فارسی ایران است. چهره شاملوی شاعر، محقق، مترجم، قصه‌نویس، منتقد، فیلم‌نامه‌نویس، روزنامه‌نگار و حتی فیلم‌ساز چهره‌های شناخته شده است که تا کنون ده‌ها مقاله و کتاب در نقد آرا، احوال و آثار او در این زمینه‌ها به چاپ رسیده است، ولی چهره‌های که با همه درخشش، در سایه فعالیت‌های دیگر هنرمند پنهان مانده، شاملویی است که وری بایدها و نبایدهای اخلاق و روان‌شناسی و فلسفه و تعلیم تربیت، با ظرافت و وسواس و اعتقاد به روح آزاد و رهای کودکان، با آنها سخن گفته است.

انگیزه او در نوشتن برای کودکان در هاله‌ای از ابهام و گمانه‌زنی قرار دارد، اما شاید بتوان کودکی و نوجوانی توأم با رنج شاملو را آن گونه که خود توصیف می‌کند و آرزویش را برای بهره‌مندی از حق مشروع کودکی کردن و کودکی داشتن، زمینه‌ساز خلق آثاری دانست که هم در محتوا و هم در ساختار، به صورت انگیزه‌های بی‌بدیلی درآمده است.

شاملو را از این نظر، می‌توان مصداق روشن جوهر مشترکی دانست که بین کودکی و شاعری، بازشناخته می‌شود. کودکان و شاعران، هر دو سخت دلباخته بازی‌اند؛ یکی بازی با بازیچه‌ها و آن دیگری بازی با خیال و تصویرهای ذهنی شاعرانه و بازی با کلمه‌ها.

آن‌چه شاملو، طی سه دهه، برای نسل جوان ایران آفرید، میراثی است که باید گرمی داشته شود و در تاریخ ادبیات کودکان ایران، جایگاهی شایسته خود را بیابد و به شکلی عمیق و دقیق به آن پرداخته شود. چهره شاملوی قصه‌پرداز کودکان که بدون هراس از ملامت‌ها و خرده‌گیری‌هایی که کار او را دون شأن شاعر بلندآوازه می‌دانست، به میدان قدم گذاشت و کودکان را عزیز داشت و جدی گرفت، چهره‌ای نیست که بتوان به راحتی از کنار آن گذشت. امید است آثار او با نگاهی دوباره و در هیأتی جدید و شایسته، به کودکان و نوجوانان عرضه

شود. گرچه تا کودکی هست و مادری، پریا و دخترای ننه دریا، گوش را نوازش خواهد داد؛ حتی اگر شاعر همواره گفته باشد که دوست دارد شعرش «شیپور باشد نه لالایی».

✓ همشهری / شماره ۲۲۲۷ / دوشنبه ۴ مهر ۷۹ و همشهری / شماره ۲۲۲۸ / سه‌شنبه ۵ مهر ۷۹

نقد و بررسی وضعیت انتشار کتاب‌های کمک درسی در ایران
(با نگاهی به چگونگی بهره‌برداری معلمان از کتاب‌های کمک‌درسی در امر یاددهی - یادگیری)
مرتضی مجدفر

مقاله

کتاب‌های کمک درسی، در مفهوم امروزی خود، از سال ۱۹۸۶، موجودیت خود را در چارچوب «بسته‌های آموزشی» باز یافته‌اند. براساس این تفکر، کتاب‌های کمک‌درسی یا کتاب‌های کار دانش‌آموزان، مجموعه‌هایی برنامه‌ریزی شده هستند که به عنوان یکی از اجزای ۲۷ گانه یک بسته آموزشی، توسط معلمان یا تولیدکنندگان حرفه‌ای صنایع و نرم‌افزارهای آموزشی، تولید و به بازار محصولات آموزشی عرضه می‌شوند. در درون اجزای ۲۷ گانه بسته آموزشی، شاهد وجود عناصری تحت عنوان «مجموعه سوالات استاندارد شده» و نیز «مجموعه پرسش‌های استاندارد نشده» هستیم، ولی هیچ آموزشکار عاقلی، نمونه سوال‌های استاندارد شده و استاندارد نشده خود را به صورت کامل و چاپ شده، در اختیار فراگیرانش قرار نمی‌دهد؛ چرا که با در اختیار داشتن سوال، قوه خلاقیت و تفکر دانش‌آموزان زایل می‌شود و حافظه و تقویت آن که تا حدی قابل ستایش و تقدیر است، به عنوان ارزش مورد توجه قرار می‌گیرد. در سال‌های نخست پیروزی انقلاب اسلامی، چاپ حل‌المسائل‌ها و کتاب‌هایی که پاسخ سوال‌های کتاب‌ها را ارائه می‌داد، ممنوع شد و تا چندین سال ادامه پیدا کرد. ولی ناشران و نویسندگان چیره دست، این مشکل را نیز حل کردند و در قالب‌هایی هم‌چون «درس، نکته، تمرین»، همه سوال‌ها، مسئله‌ها و تمریناتی را که در کتاب آمده بود، پاسخ دادند و کتاب‌هایی با همین

ماجرای خود معلم هم بپردازد. در این جا «اکبریور» از تکنیک فاصله گذاری استفاده می کند تا خواننده هم با متن، شریک شود و سطور نانوخته داستان را خود بنویسد. این شراکت و همپایی، به شکل پرسش هایی در ذهن مخاطب طرح می شود که او را وامی دارد تا هم قصه را ادامه بدهد (عنصر تعلیق) و هم با ارائه پاسخ هایی، از قهرمانان قصه عقب نیفتد. مثلاً اولین سوالی که ممکن است به ذهن خواننده کتاب بیاید، این است که اصلاً ماجرای آن قطار و آن شب، واقعی است یا ساخته ذهن خانم معلم؟

«اکبریور»، در «قطار آن شب»، پر و بال دادن به رویا و تخیل و تفکر خوانندگانش را از چند جهت پی می گیرد. نخست این که داستان هایی تودر تو و چند لایه تعریف می کند که ربط دادن آنها به همدیگر، به اندیشیدن و گاهی مدد گرفتن از تخیل نیاز دارد.

از سوی دیگر، «اکبریور»، با حضور مستقیمش در متن، مشارکت خواننده را برجسته و پرننگ می کند و از او می خواهد که با نویسنده کتاب به گفت و گو بنشیند. دیگر این که او همین مسیر ارزش گذاشتن به آزادی فکر و خیال مخاطب را در خود داستان پیش می برد؛ چرا که نویسنده داخل متن هم - خانم معلم - داستانش را به تنهایی نمی نویسد و مدام از بچه های کلاسش می خواهد که برای قصه، ادامه و پایان های گوناگون را حدس بزنند و ببینند.

✓ انتخاب / شنبه ۹ مهر ۷۹ از خیال های خط خطی

نقد: مهدیه نظری

کتاب ترانه ای برای باران
سروده: آتوسا صالحی

نقد

«ترانه ای برای باران»، نام دومین مجموعه شعر آتوسا صالحی است که برای نوجوانان منتشر شده، پیش از این، او خود را با مجموعه «با اجازه بهار»، به عنوان شاعر نوجوانان معرفی کرده بود.

دنیای بچه ها، دنیای خیال است و هر چیزی می تواند در دنیای آنها نقش چیز دیگری را به عهده بگیرد. صالحی، به این ویژگی بچه ها، پر و بال داده و از آن استفاده کرده است. در حقیقت، او مثل نقاشی

محتوا را روانه بازار تشر کردند. در این سال ها (اواسط و اوایل دهه ۶۰) به صورت قانونی و رسمی، کتاب هایی منتشر شد که عنوان های جذابی داشت: نمونه سوالات ۲۰ سال اخیر تمام کشور در تمام استان ها، با ۵۰ سوال از هر درس، قبولی شما را تضمین می کنیم، همه چیز برای قبولی در شیمی، سوالات آزمون های ورودی تیزهوشان و ...

این وضع، به مرور زمان، شدت یافت و انتشار کتاب های درسی و کمک درسی، بی ضابطه تر و آشفته تر شد. از سال های آغازین دهه ۷۰، به دلیل محدودیت در پاسخ گویی مستقیم به سوالات کتاب ها، ناشران به چاپ کتاب هایی روی آوردند که فقط نمونه سوال بود؛ بدون آن که حل شده باشد. در این سال ها که هنوز هم با شدت و رونق تمام ادامه دارد، کتاب هایی پدید آمد که در کنار داشتن اسم ها و عناوین فریبنده و ظاهری هم چون: اندیشه و تفکر، گام به گام، طبقه بندی شده، استاندارد شده و ... تنها و تنها نقش «انبار» را ایفا می کردند و وظیفه آنها ذکر سوال هایی بود که پی در پی و مثلاً در ریاضیات، با تعویض و جابه جا کردن اعداد صورت مسئله در یک موضوع، پشت سر هم ردیف می شدند.

سوال های ذکر شده در این کتاب ها، ابزاری بودند و هستند برای ارائه تمرین توسط معلمان به دانش آموزان و دورماندن هرچه بیشتر فراگیران از کتاب های درسی و غربت سوال های ذکر شده در این کتاب ها و حتی در خیلی موارد برگزاری امتحان از محتوای آنها.

✓ انتخاب / سه شنبه ۵ مهر ۷۹

در بستن تخیل و رویا

مصطفی فرجی

نقد کتاب قطار آن شب

نویسنده: احمد اکبریور

نقد

فصل اول کتاب، با یک ماجرای خطی آغاز می شود که می تواند به همان شکل ادامه پیدا کند تا به پایان برسد، اما ناگهان، در فصل دوم، خواننده متوجه می شود که این ماجرا از زبان معلمی در کلاس درس روایت می شده و حالا باید به قصه و

که نقش اصلی را با هاشورزدن زمینه کار به نمایش می‌گذارد، حرف‌های پنهانش را با خطوط تخیل بر زبان می‌آورد و این خیال‌های خط‌خطی، تصویر اصلی شعرهای او را باز می‌نمایاند.

در شعرهای صالحی، گاه برخی ضرورت‌های شعری، سبب می‌شود که زبان از صمیمیت کافی برخوردار نباشد، در حالی که صمیمیت زبان برای نوجوان، اهمیت بسیاری دارد.

✓ کتاب هفته / شماره ۲۵۲ / سه‌شنبه ۱۲ مهر ۷۹

کتاب‌هایی با طعم همه چیز

لیلا نصیری‌ها

نقد مجموعه کتاب‌های هری پاتر

نقد

ماجراهای هری پاتر، چاپ ویژه بزرگسالان نیز دارد؛ یعنی ماجراهای این شخصیت محبوب کودکان، در قطع دیگری و با طرح روی جلد بزرگسالانه، برای مطالعه این گروه سنی نیز چاپ شده است. هری پاتر، خوانندگان نابینای خود را هم فراموش نکرده و ماجراهای این شخصیت، به زبان بریل نیز چاپ شده است.

اما واقعاً چه عواملی باعث شده که ماجراهای هری پاتر تا این حد با اقبال عمومی مواجه شود؟

شیوه قصه‌نویسی جی. کی. رولینگ، بر سنتی استوار است که او را به سنت قصه‌نویسی برادران گریم نزدیک می‌کند. رولینگ، کتاب کودکانه نمی‌نویسد. او داستان کودکانه می‌نویسد. او تخیلات خوانندگان را با خلق شخصیت‌های زنده و پویا به کار می‌گیرد، نه این که فقط توجه آنها را به تصاویر و جلوه‌های رنگارنگ کتاب معطوف کند. مهارت، تخیل، خلاقیت و جذابیت هر سه جلد از ماجراهای هری پاتر، همان است که در جلد اول بوده است.

هر چند که ماجرای کلی داستان (خط کلی داستان) نو به نظر نمی‌رسد، رولینگ کارش را درست انجام داده است. رولینگ، در خلق فانتزی خود، از نوعی کهن‌الگو در ادبیات فانتزی کودکان بهره گرفته: آموزش قهرمان. بر این اساس، هیچ قهرمانی - از هر جنسیتی - تأثیر خود را بدون طی

یک دوره کارآموزی یا شاگردی نخواهد گذاشت. در مدرسه «هاگوارتز» که نوعی «هاروارد» جادوگری است، همه امتحانات عملی است. در این مدرسه، همان قدر که به کار گروهی دانش‌آموزان توجه می‌شود، فردیت شخصیت‌ها نیز مورد توجه است. به بچه‌ها این امکان داده می‌شود که جایگاه خود را در میان افراد پیدا کنند.

داستان‌های رولینگ، هم چنان که می‌تواند برای نوجوانان، کلاس درسی در زمینه جغرافی، اسطوره‌شناسی، افسانه‌ها و ... باشد، می‌تواند کلاس درسی هم برای نویسندگان ما باشد. شخصیت‌های رولینگ، سه‌بعدی و حتی در مواردی چهاربعدی‌اند. آنها در طول داستان، جلوه‌هایی از شخصیت خود را به نمایش می‌گذارند که به هیچ وجه قابل پیش‌بینی نیست. خلاقیت رولینگ، در ایجاد فضای جادویی قابل باور، با حضور تابلوهایی که جان دارند و شخصیت‌های‌شان برای رفع خستگی و کسالت، از این تابلو به آن تابلو سفر می‌کنند، اعجاب‌آور است.

✓ کتاب هفته / شماره ۲۵۲ / سه‌شنبه ۲۶ مهر ۷۹

مدرسه‌ها کتابخانه ندارند، کتابخانه‌ها

مخاطب ندارند!

احمدرضا دیلمانی

مقاله

در نظام‌های آموزشی کشورهای پیشرفته و صنعتی، بهای زیادی به کتابخانه‌های مدارس داده می‌شود و آن را قلب مدرسه می‌دانند. اما در ایران، هنوز نقش و جایگاه مشخصی برای کتابخانه‌های مدارس تعریف نشده است و امروز، در بسیاری از مدارس کشور، کتابخانه‌ای یافت نمی‌شود. در بهترین شرایط، بعضی مدارس، کتابخانه‌هایی دارند بدون مخاطب و کتاب‌هایی که دانش‌آموزان، هرگز پاسخ و پرسش‌های خود را در میان سطور آنها نخواهند یافت.

نتایج بررسی‌ها نشان داده که سرانه کل کتاب در تمامی این دبیرستان‌ها ۳ جلد بوده که بیشترین این نسبت در مدارس خاص (۳/۵ جلد) و کم‌ترین آنها در مدارس غیرانتفاعی (۱/۸ جلد) است.

باید واجد ویژگی‌ها و خصوصیتی باشد. اولین خصوصیت ادبیات کودکان، «عالمانه بودن» است. نویسنده باید بداند دقیقاً برای چه کسانی می‌نویسد و چه می‌نویسد. بنابراین، شایسته است از خصوصیات روانی کودک، در مراحل متفاوت رشد و جنبه‌های متفاوت ذهنی، عاطفی، اخلاقی و اجتماعی و چگونگی تحول کودکان، آگاهی داشته باشد تا ارتباط مناسب برقرار شود.

این آگاهی، به شناخت روان‌شناسانه محدود نیست. بنابراین، نویسنده ادبیات کودک باید با نگاهی ژرف و فیلسوفانه، به انسان و تمام استعدادها و توانایی‌های فطری و خدادادی او بنگرد. جنبه‌ای دیگر از این ویژگی، آگاهی نویسنده از اهداف، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه است. این آگاهی، باید نوعی دریافت ژرف از ارزش‌ها باشد و کودکان را به سوی این ارزش‌های اصیل فرا خواند.

دومین خصوصیت «هنرمندانه بودن» است. هنر، تاثیر شگرفی بر روح انسان دارد. از این روست که افکار و عقاید بشر، از طریق هنر به اعماق قلب‌ها نفوذ می‌کند و ماندگار و جاودانه می‌گردد. زمینه تأثیرپذیری انسان‌ها از هنر، در تمام آنان به ودیعه نهاده شده است. محصولات هنر را کودکان و نوجوانان احساس می‌کنند و آن وقتی است که این آثار نخستین بار به اطفال و جوانان، احساساتی را عرضه می‌کند که ایشان، بیشتر تجربه نکرده‌اند.

آن چه در زندگی کودکان برجستگی دارد، تخیل، صفا، صمیمیت و سادگی است که همان عناصر اساسی هنرند. روان خام و رشد نیافته کودک، روی به سوی نظم و هماهنگی دارد و این‌ها همان عناصری هستند که در هنر جلوه‌ای درخشان دارند.

«هدایتگرانه بودن» سومین ویژه ایجابی ادبیات کودکان است. برخی بر این عقیده‌اند که ادبیات کودکان، جز سرگرمی و شیرین کردن زندگی چیز دیگری نیست. کودکان در حال زندگی می‌کنند و می‌کوشند خواهش‌ها و تمنیات فعلی خود را برآورده کنند و هیچ‌گاه به آینده و فراسوی خود نظری ندارند. از این رو، محتوای ادبیات کودکان، باید در خدمت این شادی و بازی برخاسته از حال‌گرایی آنان باشد.

اما آن چه منطقی به نظر می‌رسد، این است که نباید آینده کودک را فدای حال کرد. چنان که نباید

بررسی‌های به دست آمده، حاکی از این است که نسبت مقدار کتاب به هر دانش‌آموز در مدارس پسرانه (۲/۲ جلد) و اندکی بیش از مدارس دخترانه (۲/۹ جلد) است. این در حالی است که این نسبت در شهر اصفهان ۲ جلد، در تهران ۲/۷ جلد و شیراز ۲/۸ جلد بوده است.

از کل دبیرستان‌های مورد بررسی ۱۴/۷ درصد آنها فاقد کتابخانه بوده‌اند که ۲۶/۵ درصد از آنهایی هم که کتابخانه دارند، به دلیل نقل و انتقال، تعمیرات و یا نداشتن مسئول کتابخانه، عملاً فعال نیستند. به عبارتی، در عمل ۵۸/۸ درصد مدارس مورد بررسی در این پایان‌نامه، دارای کتابخانه بوده‌اند و ۴۱/۲ درصد آنها نیز فاقد کتابخانه گزارش شده‌اند. البته این رقم در دبیرستان‌های دولتی ۱۱/۱ درصد است. براساس بررسی‌های صورت گرفته، نزدیک به ۶۵/۵ درصد از کتابخانه‌های دبیرستانی، فاقد بودجه بوده و یا بودجه اختصاصی برای خود نداشته‌اند و فقط ۳۴/۵ درصد آنها دارای بودجه سالانه تقریباً مشخص و ثابتی هستند که عمدتاً از سرانه دانش‌آموزان تأمین می‌گردد.

در واقع، براساس نتایج به دست آمده، بودن و یا نبودن این بودجه خاص، به نظر شخصی رئیس دبیرستان و میزان همت و علاقه او به امور کتابخانه بستگی دارد.

براساس بخش‌نامه وزارت آموزش و پرورش، در نظام جدید آموزشی، به هر کتابخانه با بیش از دو هزار جلد کتاب، یک پست سازمانی کتابداری تعلق می‌گیرد که نتایج پایان‌نامه مذکور، بیانگر این واقعیت تلخ است که در هیچ کدام از کتابخانه‌های مورد بررسی، چنین پست سازمانی تعریف نشده و کتابداری در آنها وجود ندارد.

✓ رشد معلم / شماره ۱۵۲ / آبان ماه ۷۹

خصوصیات ایجابی ادبیات کودکان و نوجوانان
محمد حسنی

مقاله

از آن جا که ادبیات کودکان و نوجوانان، ذهن و شخصیت کودکان و نوجوانان را هدف قرار می‌دهد،

حال کودک را فدای آینده او ساخت. صحیح است که کودک موجودی رشدیابنده است؛ اما جهات گوناگونی بر این رشد متصور است. بنابراین، فرهنگ و نظام تربیتی، باید این رشد را در جهات مثبت و ارزشمند مسیر دهد و حتی شرایط رشد را فراهم آورد.

✓ **کیهان / شماره ۱۶۱۲۲ / یکشنبه اول آبان ۷۹**

درباره کتاب‌های کمک آموزشی چه می‌دانیم
دفتر انتشارات کمک آموزشی وزارت آموزش و پرورش

مقاله

کتاب‌های آموزشی را می‌توان به سه دسته عمده تقسیم‌بندی کرد: کتاب‌های درسی، کتاب‌های کمک آموزشی و کتاب‌های کمک‌درسی.

کتاب‌های درسی، کتاب‌هایی است که براساس برنامه درسی خاص و با هدف معینی، از سوی مراجع ذی‌صلاح در وزارت آموزش و پرورش، به تصویب رسیده‌اند، ولی کتاب‌های کمک آموزشی و غیردرسی، کتاب‌هایی هستند که به منظور فراهم کردن زمینه‌های ایجاد انگیزه، آموزش جبرانی، افزایش دانش و سواد علمی، پرورش مهارت‌های ذهنی و عملی و رشد یادگیرنده، براساس هدف‌ها و برنامه‌های خاصی تهیه و تنظیم می‌شوند و لزوماً به برنامه‌های درسی دوره تحصیلی وابسته نیستند. از طرف دیگر، کتاب‌های کمک‌درسی، کتاب‌هایی هستند که به منظور فراهم کردن زمینه‌های ایجاد انگیزه، تسهیل و تقویت و تکمیل و تعمیق یادگیری و فراهم کردن آموزش جبرانی، براساس هدف‌ها و برنامه‌های درسی دوره و پایه تحصیلی خاصی تهیه و تنظیم می‌شوند.

✓ **جمهوری اسلامی / شماره ۶۱۹۲ / پنجشنبه ۵ آبان ۷۹**

کتابخانه مدرسه، نهادی تعریف نشده در سیستم آموزشی
کیومرث یزیدیان‌پناه

مقاله

آموزش، فرایندی است برای تمام طول زندگی

بشر که کنار گذاشتن و یا نادیده گرفتن آن، پایه‌های زیست اجتماعی انسان‌ها را متزلزل می‌کند.

یکی از ارکان‌های اساسی و انکارناپذیر آموزش، مدارس و آموزشگاه‌هاست. علاوه بر تمام مراحل و برنامه‌های آموزشی، از نهادهای اساسی و وظیفه‌مند برای آموزش در مدارس و آموزشگاه‌ها، کتابخانه‌های آموزشگاهی است. این نهاد تعریف نشده و ناشناخته برای مدارس و آموزشگاه‌های ما، برخلاف شیوه تعلیماتی و تربیتی معلمان که براساس روش مستقیم صورت می‌گیرد، می‌تواند به عنوان یک قطب قدرتمند، در انتقال آموزش عمومی به صورت غیرمستقیم، به دانش‌آموزان مطرح باشد. در کنار آموزش و پرورش در مدارس، وجود کتابخانه‌های غنی، می‌تواند جایگاهی مناسب، سالم و سازنده و سد محکمی در برابر تهاجمات فرهنگی باشد.

متأسفانه، اگر از معدود مدرسه‌های سطح تهران، البته نه در همه مدارس و برخی مدارس بعضی از شهرهای بزرگ بگذریم، بسیاری از مدارس کشور ما یا اصلاً کتابخانه ندارند و یا دارای کتابخانه کم‌دی و تک‌قسمت‌های هستند که از هرگونه اصول کتابداری و کتابخانه‌ای به دورند و طبق یک برآورد کلی، حتی یک درصد کتابدار متخصص در میان کادر آموزشی آموزش و پرورش ما دیده نمی‌شود. لذا ما از آموزشی که متکی بر سیستم کتابخانه‌ای در مدارس و آموزشگاه‌های ما باشد، محرومیم.

✓ **همشهری / یکشنبه ۸ آبان ۷۹**

رونق در کتاب کودک، رکود در ناشران دولتی
محمد بجنوردی

مقاله

انجمن نویسندگان کودک و نوجوان که تشکیلی مستقل است، مهر ماه گذشته، آثار برگزیده بیست سال ادبیات کودک و نوجوان را معرفی کرد. این رویداد، از جنبه‌ای خاص حائز اهمیت فراوان است. در ایران، به دلیل ضعف مالی و سازمانی تشکیلات صنفی و مراکز مستقل از دولت، امکانی برای معرفی

دانست که کم و بیش، پر از تست و پرسش‌های آماده‌سازی برای عبور از نظام سنجش حاکم است. دلیل دیگر برای امتحان محور بودن کتاب‌های کمک‌درسی، چه در سطح بازاری معمولی و چه در سطح برتر از آنها، مسئله افزایش حجم و بالا رفتن هزینه‌های تولید این گونه انتشارات است. از آن جا که نظام سنجش ما غیرعلمی است و هر گونه اطلاعات موجود در متن کتاب را مورد سنجش قرار می‌دهد و به اصطلاح، روی فراگیری داده‌های کتاب، به مراتب بیش از فراگیری مهارت‌های داده‌پردازی تأکید دارد، شرایطی پیش می‌آید که حجم کتاب‌های درسی کاهش یابد.

✓ انتخاب / شماره ۲۶۰ / سمنه ۱۷ آبان ۷۹
نظام امتحان محور؛ بحران کتاب‌های درسی و کمک‌درسی
 (گفت‌وگو با سیدمرتضی خلخالی، پژوهشگر در برنامه‌ریزی درسی و آموزش علوم - بخش نخست)
 محمد شمعانی

گفت‌وگو

هم اکنون، بیش از دو دهه است که مسولان و کارشناسان نهادهای برنامه‌ریزی، تلاش همه جانبه‌ای برای اصلاح نظام آموزشی، از خود نشان می‌دهند. تمامی برنامه‌ها و کتاب‌های درسی تغییر کرده و در بسیاری موارد، از نظر محتوای دانشی و تا حدودی روشی، روزآمد شده‌اند. فصلنامه‌ها، مجله‌های حرفه‌ای تخصصی رشد و انواع کتاب‌ها و انتشارات کمک آموزشی، منتشر شده و می‌شود. ده‌ها هزار معلم، به برکت سرمایه‌گذاری‌های فراوان تربیت نیروی انسانی، تحصیلات تکمیلی خود را طی می‌کنند.

به جاست کتاب کمک درسی را نوع خاصی از کتاب‌های آموزشی معرفی کنیم که بیشتر به برنامه درسی یک‌سال و یک مقطع تحصیلی می‌پردازند. می‌دانیم که کتاب درسی دانش‌آموزان، کتاب راهنمای معلم و سایر انتشارات نرم‌افزاری و حتی سخت‌افزاری مربوط به یک طرح آموزشی که بر حسب برنامه و اهداف مشخصی، برای یک گروه از دانش‌آموزان، در مقطع تحصیلی معین طراحی شده است، مواد آموزشی آن طرح می‌شود.

آثار برگزیده از سوی آنها وجود ندارد. این موضوع، سبب شده است دیدگاه‌های متنوع که در قالب تشکلهای و مراکز گوناگون، خود را نشان می‌دهد، نتوانند آثار برگزیده متناسب با دیدگاه خود را اعلام کنند.

بدیهی است که برای ارتقای سطح فکری جامعه و عمق بخشیدن به اندیشه، نیازمند تنوعی از این دست هستیم. با توجه به چنین امری است که انتخاب آثار برگزیده از سوی انجمن‌ها و کانون‌های غیردولتی، می‌تواند گام موثری در ایجاد تنوع فکری در جامعه باشد.

✓ همشهری / ۲۲۶۱ / در شنبه ۱۶ آبان ۷۹
آشفته بازار کتاب‌های کمک‌درسی، معلول اوضاع نابه‌سامان نظام آموزشی کشور است
 مرتضی خلخالی

مقاله

از نظر ساختار و کیفیت استفاده از کتاب‌های کمک آموزشی، می‌توان آنها را به ترتیب زیر طبقه‌بندی کرد:

۱. مواد آموزشی، به عنوان یک طرح یا پروژه آموزشی پیشرفته.
۲. کتاب‌های درسی بخش خصوصی که در راستای برنامه ملی تدوین می‌شود.
۳. مواد کمک درسی بخش خصوصی که در ارتباط مستقیم با برنامه ملی است (برنامه ملی درسی و نظام سنجش آن).
۴. مواد آموزشی عمومی بخش خصوصی که برای دانش‌آموزان در سطح و مقاطع تحصیلی معین قابل استفاده است.

نظام درسی ایران، تاکنون فاقد طرح‌های آموزشی کامل بوده است. حداکثر کار انجام گرفته در این مورد، طراحی و تدوین کتاب درسی و کتاب راهنمای معلم است. کتاب‌های «راهنمای مطالعه» و «کار» را که فعلاً در حال طراحی و تدوین توسط بخش خصوصی و با پشتیبانی وزارت آموزش و پرورش، در حال انتشار است، می‌توان نوع برتر از کتاب‌های کمک‌درسی تسهیل‌کننده فهم کتاب درسی

مواد آموزشی یک طرح معتبر خارجی، افزودن بر کتاب درسی و کتاب راهنمای معلم، ممکن است شامل بسیاری کتاب‌ها و انتشارات کمک آموزشی تکمیلی باشد که برای غنی‌سازی و تقویت آموخته‌های دانش‌آموزان «تندآموز» یا جبران دشواری‌های یادگیری دانش‌آموزان «کندآموز» و هم چنین انجام انواع تکالیف علمی، پروژه‌های و پرورش مهارت‌های تفکر نقاد و حل مسئله، کاربرد دارد.

اغلب کتاب‌های درسی و کمک درسی در کشورهای توسعه یافته، در چارچوب سلاک‌های برنامه ملی آموزش یک کشور و برنامه ملی سنجش آن، طراحی و تولید می‌شوند. کیفیت، تنوع و تعداد این مواد آموزشی، به امکانات و شهرت بنگاه نشر بستگی دارد.

نظام‌های سنجش پیشرفته، در کشورهای توسعه یافته، روی اطلاعات عمومی و داده‌های ارائه شده در کتاب درسی تاکید نمی‌کنند، بلکه بیشتر به مفاهیم بنیادی و ارزیابی توان داده‌پردازی، مهارت‌های یادگیری و انجام سنجش‌های عملی، تحقیقی و پروژه‌های توجه دارند. به همین دلیل، از کتاب‌های کمک درسی یا کمک‌آموزشی موجود در کتابخانه مدرسه و یا منزل برای دانش‌افزایی، یادگیری‌های تقویتی و جبرانی و از همه مهم‌تر، انجام تکالیف عملی و پروژه‌های استفاده می‌کنند. هر یک از این تکالیف، نظام ارزیابی و سنجش خاص خود را دارد و به شیوه امتحانات کتبی و به ویژه تستی و پرسش‌های عینی منحصر نیست. اما در ایران، به علت نظام سنتی سنجش که هر آن‌چه را در کتاب درسی آمده، در حکم نوشته‌های مقدس می‌پندارد و فقط از اطلاعات عمومی و داده‌های کتاب می‌پرسد، شرایط کاملاً متفاوت است.

جدیدی در چند سال اخیر مطرح شده‌اند که رویکردی متفاوت دارند. پیشتر، کتاب‌ها اغلب اطلاعاتی بودند؛ یعنی فقط به انتقال یک سویه اطلاعات و مفاهیم، از مؤلف به دانش‌آموز توجه داشتند. معلم هم که با این شیوه آشنا نبود، سوالی برایش مطرح نمی‌شد. اگر هم مطرح می‌شد، پاسخ آن را در کتاب راهنمای معلم می‌یافت. در آن کتاب‌ها، خطوط و اطلاعات مشخص بود و محصل، فقط در یک جهت خاص حرکت می‌کرد.

اما برنامه‌های چهار، پنج سال اخیر، بیشتر در صدد آن هستند که اضافه بر آموزش مفاهیم بنیادی کتاب درسی، رویکردهای روزآمد مربوط به پرورش مهارت‌های ذهنی عملی را پیاده کنند. این رویکرد، شامل سوالات «باز پاسخ» است و سوال‌های «تفکر واگرا» که هر محصل ممکن است پاسخی متفاوت به آنها بدهد.

بزرگ‌ترین مسئله آموزشی ما در ایران، کوچک بودن کتاب درسی است و کمبود صفحه‌های آن؛ زیرا نظام سنجش که همه محتویات کتاب را مورد سوال قرار می‌دهد، دانش‌آموزان را برای حفظ کردن و دانستن تمامی مطالب کتاب به زحمت می‌اندازد. در نتیجه، فشار افکار عمومی، روی مسئولان وزارتی باعث می‌شود که مؤلفان، حجم کتاب را کاهش دهند. حجم کتاب‌هایی چون علوم یا مطالعات اجتماعی پنجم دبستان در آمریکا، انگلیس و استرالیا، حداقل سه برابر حجم آن در ایران است. تفاوت مهم، در این است که در کشورهای خارجی، تمام محتوا و داده‌های کتاب را در سنجش یا امتحان نمی‌پرسند، بلکه محتوای کتاب و کتاب‌های کمک‌آموزشی را به عنوان وسیله و زمینه‌ای برای داده‌پردازی و پرورش در نظر می‌گیرند.

✓ انتخاب / شماره ۲۶۱ / چهارشنبه ۱۸ آبان ۷۹

تأسف‌آور است - مهارت‌های ذهنی و ابتکارات نادیده گرفته می‌شود (مکتب‌گو یا سیدمرتضی خلخالی، پژوهشگر در برنامه‌ریزی درسی و آموزش علوم - بخش دوم)

محمد شمشانی

✓ رسالت / شماره ۲۲۹۵ / سمنه ۲۲ آبان ۷۹

تغییر و تحول در کتاب فارسی اول دبستان (پاسخ روایست عمومی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش و توضیح رسالت)

مقاله

گفت‌وگو

کتاب فارسی اول ابتدایی که در دو جلد (بخوانیم و بنویسیم)، در سال جاری و در ۶۰۰ کلاس، از حدود

در زمینه علوم و ریاضی، برنامه‌ها و کتاب‌های

مدرسه، کلاس، کتابخانه، مسجد و...)، اخلاق فردی و اجتماعی، دین، هنر، محیط زیست و طبیعت، دانش و دانشمندان و ملی و انقلابی. ۲۲ درس کتاب کاملاً سنجیده، دقیق و به هم پیوسته‌اند. در کتاب‌های فارسی گذشته، میان درس‌ها پیوند دقیق و منطقی وجود ندارد و کتاب‌ها به شیوه جنگ و کشکول تدوین و تألیف شده‌اند.

در آغاز کتاب فارسی اول، بخش نگاره‌ها (لوحه‌ها) نیز به همین فصل‌بندی عنایت شده است. کتاب‌ها با یک حمدیه آغاز می‌شوند و با نیایش پایان می‌یابند.

۴. در کتاب یک درس آزاد و در کتاب‌های جدیدالتألیف بعدی دو درس آزاد در نظر گرفته شده است. این درس آزاد که کاملاً سفید است، توسط خود دانش‌آموز و یا راهنمایی معلم نوشته خواهد شد. این کار، آغاز پربرکتی است برای شخصیت دادن به دانش‌آموز و معلم و تقویت روح اعتماد به نفس و مشارکت آنها در نوشتن مطالب علمی.

در جای جای کتاب نیز کوشش شده است سولاتی راجع به واژگان محلی و فرهنگ محلی مطرح شود تا بازگشت به فرهنگ اصیل محلی و مسخقه‌ای، پشتوانه سلامت، خودباوری و خویشتن‌شناسی فرهنگی گردد.

۵. کتاب‌ها (بخوانیم و بنویسیم) لبریز از مفاهیم دینی و ارزشی است که با بهترین شیوه (تصویر، نمایش، بازی، سرودها و متن‌های متناسب) مطرح می‌شوند. در فصل دین، به معرفی چهره‌ها و شخصیت‌ها و مفاهیم دینی پرداخته می‌شود و در فصل ملی و انقلابی، ارزش‌های انقلاب مقدس اسلامی و ارزش‌های ملی (پیوسته به دین) مطرح می‌گردد.

۵۷ هزار کلاس اول مناطق مختلف کشور و به شیوه آزمایشی به کار گرفته می‌شود، محصول تلاش علمی، پژوهشی و برنامه‌ریزی ۵۹ تن از محققان، متخصصان، کارشناسان، معلمان و هنرمندانی است که از سال ۱۳۷۴، با صرف بیش از ده هزار ساعت کار، آن را تهیه و تولید کرده‌اند. این کتاب، پس از طی مراحل زیر تألیف گردید:

۱. نقد و بررسی روش‌های آموزش زبان فارسی در سال‌های ۱۳۰۵، ۱۳۲۵، ۱۳۳۵ و ۱۳۴۱ تا زمان تألیف کتاب.

۲. مطالعه گسترده در روش آموزش زبان در کشورهای مختلف.

۳. در سال ۱۳۷۷ کلیه کتاب‌های درسی دوره ابتدایی (که فارسی پایه اول نیز جزو آن است)، از هفت منظر و با در نظر گرفتن ۱۵۶ معیار، به نظرخواهی و نقد و بررسی گسترده ۱۲۰۰ نفر از معلمان و کارشناسان مجرب و متعهد کشور گذاشته شد.

برای روشن شدن برخی چشم‌اندازهای نو در کتاب‌های جدید، نکاتی چند به اجمال مطرح می‌شود:

۱. دانش‌آموزان به جای یک کتاب، دو کتاب دریافت می‌کنند و با این دو کتاب، مهارت‌های گوش دادن، سخن گفتن و نوشتن را هم‌زمان فرا می‌گیرند. کتاب «بخوانیم» برای مهارت‌های سه‌گانه خواندن، گوش دادن و گفتن است. در این کتاب، با عنوان‌های «گوش کن» و «ببین و بگو»، «به دوستان بگو»، نمایش‌نامه‌ها، بازی‌ها و شعرها و سرودهای دسته‌جمعی با عنوان «با هم بخوانیم»، فضایی سرشار از نشاط، فعالیت و همکاری جمعی فراهم می‌آید. این گونه فعالیت‌ها در کتاب‌های فارسی، کاملاً تازه و بی‌سابقه است. در برنامه آموزش گذشته جای این مهارت‌ها بسیار خالی و یا کم‌رنگ بود.

۲. نمایش‌نامه‌ها، «بازی» و «با هم بخوانیم»، زمینه مشارکت همه دانش‌آموزان را در کلاس فراهم می‌آورد و فرصت‌هایی می‌سازد تا کارها گروهی و جمعی شود و با تقویت رفتارهای جمعی و پرورش خلاقیت و روح همکاری، از فردگرایی و انزواطلبی پررین شود.

۳. کتاب در هشت فصل تنظیم شده است (این تقسیم‌بندی آشکار، روشن و محسوس نیست)، فصل‌های کتاب عبارتند از: نهادها (مانند خانواده،

✓ جهان کتاب / آذر ۷۹ / سال پنجم / شماره مقدم و مقدم / ۱۱۲ و ۱۱۳
 طلسم هری پوتر
 جوان آوسلا
 ترجمه: فاطمه مهدوی

مقاله

از بحران کامپیوتری سال ۲۰۰۰ تاکنون، چنین همه‌مهمه و غوغایی که درباره کتاب هری پوتر و جام

آتش برپا شده، ملاحظه نشده است.

جام آتشین، در حالی به چاپ سپرده شد که هر سه مجلد پیشین، هنوز در صدر کتاب‌های پرفروش قرار داشتند و این خود باعث شد که فهرست جداگانه‌ای برای کتاب‌های کودکان تنظیم شود.

بخشی از راز موفقیت رولینگ، در سنت‌گرایی محض وی است. داستان هری پوتر، نوعی حکایت جن و پری است به انضمام یک داستان جنایی، یک نبرد کیهانی بین خیر و شر و به همین نسبت، نمونه کلاسیکی از این گونه‌های داستانی پیدا نمی‌شود که به نحوی در لابه‌لای سطور افسانه هری پوتر بازتاب نیافته باشد. اسطوره شاه آرتور، کمیک‌های سوپرمن، «جنگ ستارگان»، سیندرلا، ارباب حلقه‌ها، داستان نارنیا، ماجراهای شرلوک هولمز، تورات، کمدی الهی، «بهشت گمشده» و... همه در آن یافت می‌شوند.

کتاب‌های رولینگ، از انواع نمادها و شخصیت‌های اساطیری آکنده است. او تنها از آنها استفاده نمی‌کند، بلکه با تمام وجود و حتی به نحوی پست مدرن، آنها را به کار می‌گیرد. هری، در خانهٔ دارسلی‌ها، در یک گنجی زیر پله که پر از عنکبوت است، زندگی می‌کند.

رولینگ، در طرح و تعبیه پایان‌های غیرمنتظره نیز ید طولایی دارد که البته، به نظر می‌رسد که این یکی از کاستی‌های آثار او و یا لاقط دو کتاب آخر او باشند. هم‌چنان که نشانه‌های غلط، یک به یک روشن شده، هویت‌های جعلی آشکار گردیده و دوستان دروغین افشا گشته‌اند و بالعکس، متأسفانه، بخش نهایی داستان، هم چنان کش می‌آید و نه فقط این امر کار را پیچیده می‌کند، بلکه شگفتی‌های پایانی نیز بیش از حد شگفت‌انگیز می‌شوند.

کتاب جدید هری پوتر و جام آتش، رکن مرکزی این مجموعه به شمار می‌آید که قرار است در نهایت، به هفت مجلد بالغ شود. در این جلد، مضامین جدید بسیاری مطرح می‌شوند از جمله موضوع سکس (هری اینک چهارده سال دارد و سخت دلپاخته چوچاتگ است) و...

وجه سیاسی کار نیز ابعاد گسترده‌تری می‌یابد. در این کتاب است که رولینگ، مضامینی چون بی‌اعتقادی ذاتی مقامات حکومتی، بی‌عدالتی محاکم قضایی، بلهوس‌های نهفته در روابط بین‌الملل،

پلیدی‌های مطبوعات و حتی روان‌شناسی بردگی را با خوانندگان در میان می‌دهد.

در حالی که در مجلدات پیشین ضرباهنگ داستان، تند و صاعقه‌دار بود، در این جلد، به مراتب کندتر و نیروی نهفته در آن نیز تا حدودی سرشکن شده است. در عین حال، لحن داستان نیز اندکی تیره و حزن‌آور می‌شود.

رولینگ، مسائل بسیاری در پیش روی دارد که باید در جلد‌های بعدی داستانش، به حل و فصل آنها بپردازد. در راس این مسائل، موضوع قدرت و امکان آشتی دادن آن با خیر قرار دارد؛ مسائلی که در چهار کتاب پیشین خود مطرح کرده است.

جدید فلسفی این مجموعه را مهم‌ترین حسن آن می‌توان به شمار آورد. رولینگ، یک روان‌گاو خوب است و نکات اخلاقی فوق‌العاده‌ای را آموزش می‌دهد. او داستان‌پرداز خوبی هم هست. بدون تردید، این شخصیت‌های مجموعه هستند که این کتاب‌ها را بدان جهت رهنمون شده‌اند که به ۴۰ زبان ترجمه و تا پیش از جام آتش، در ۳۰ میلیون نسخه منتشر شوند.

شاید بتوان مهم‌ترین دستاورد رولینگ را آن دانست که از کودکان خواننده آثارش می‌خواهد که با برخی از دشوارترین پرسش‌های زندگی روبه‌رو شوند و از احتمال آن که پاسخ این پرسش‌ها نیز غم‌انگیز باشد، ترس و واهمه‌ای به دل راه ندهند.

✓ همبستگی / هشتمین ارد آثر ۷۹

شکست شورانگیز مرزهای عادت و تکرار

فریب

نقد کتاب شازده کوچولو

نقد

اگزوپری، نویسنده‌ای است اخلاق‌گرا که با دیدگاهی فلسفی و بسیار نزدیک به عرفان شرقی، به هستی، مرگ و زندگی می‌نگرد. کتاب «شازده کوچولو»، گواهی بر این مدعاست.

داستان شازده کوچولو، از خمیره مضامین اساسی زندگی بشری شکل گرفته است؛ مضامینی چون عشق، ایمان، مرگ، تلاش، و مبارزه، جبر، مسئولیت‌پذیری آدمی در قبال آزادی، سرگشتگی و

حادثه‌خیزی و پیامی مشخص دارد.

✓ **انتخاب / جنبه ۵ آذر ۷۹**

نویسنده‌ای که در جست و جوی یک صدا نویسنده شد

ترجمه **مهیرضا حسین**

مقاله

«کریستوفر پاول کورتیس»، نویسنده‌ای است که هیچ‌گاه نمی‌خواست بنویسد. او هر روز صبح، در اتاقش می‌نشیند، قلم را بر روی کاغذ می‌گذارد و آن قدر صبر می‌کند تا صدایی از درون ذهنش با او صحبت کند. همین صدا است که به او می‌گوید چه بنویسد، درباره چه و یا این که چه قدر بنویسد.

«پاول کورتیس»، ابتدا نه نویسنده بود و نه قصد داشت برای کودکان داستان بنویسد. او در یک کارخانه اتومبیل‌سازی کار می‌کرد و در ساعات تنفس بین کار، برای سرگرمی چیزهایی می‌نوشت. او درباره این نوشته‌ها می‌گوید: «آنها داستان نبودند. من سعی می‌کردم داستان بنویسم، اما این کار واقعاً مشکل بود. داستان‌های من خیلی بد بودند. آنها بیشتر مثل خبر بود تا داستان...»

همسر «کورتیس» که پرستار یک بیمارستان محلی بود، پیشنهاد کرد که او به شهر «فلینت» برود تا شاید بتواند چیز به درد بخوری بنویسد. از این جا بود که «کورتیس» ۲۷ ساله، به طور جدی به نوشتن روی آورد و با صداهای درونی‌اش هم‌آوا شد.

اغلب کارهای «کورتیس»، درباره کودکان، مخصوصاً کودکان سیاه‌پوستی است که آینده‌ای ندارند. او این شانس را به کودکان سیاه‌پوست می‌دهد که قهرمان داستان‌هایش شوند تا این که شاید بتوانند از این راه، در دنیای واقعی‌ها، هویت اصلی خود را پیدا کنند.

✓ **همشهری / شماره ۲۲۸۰ / چهارشنبه ۹ آذر ۷۹**

نگاهی به وضعیت کتاب و کتابخوانی در مدارس کشور، بر اساس یک مطالعه موردی در دبیرستانی در تهران

مرتضی **مجدد**

مقاله

مدیر یکی از دبیرستان‌های معروف تهران، در

از خود بیگانگی بشر امروز و مباحثی که هر کدام، حلقه‌ای قابل تأمل در تفکر فلسفی تلقی می‌شوند، در کنار هم بر متن و زمینه داستان چیده شده‌اند. با این وجود، نه تنها احساس کسالت و دلزدگی مخاطب را بر نمی‌انگیزند که او را مثل نظاره‌گر تابلویی رنگین، از تصاویری بدیع و چشم‌افشا، با احساسی آمیخته به لذت و شادمانگی، همراه می‌سازند.

اگزوپری، معتقد است که هر چیزی را باید با دیده‌ای دیگر نگریست؛ نگاهی متفاوت با نگاه چشم سر. ما بار دیگر به شاعرانگی این اثر تفکربرانگیز تکیه می‌کنیم؛ شاعرانگی تصویرهایی انسانی و اصیلی که اگزوپری در کمال سادگی و شکوه مقابل دیدگاه مخاطب باز می‌تاباند.

✓ **جام جم / چهارشنبه ۲ آذر ۷۹**

پلی میان خاطره و داستان

روح‌الله **مهدی پورعمرانی**

نقد کتاب: **مجموعه داستانی گزیده محسن‌پرویز**

نقد

این مجموعه، هفت داستان کوتاه را در خود جای داده است که به جز قصه اول (ماجرای من و شریکم)، شش داستان دیگر حال و هوای انقلاب و جنگ تحمیلی را با خود دارند. «ماجرای من و شریکم» داستان نوجوانی است که در فصل تابستان، با همشاگردی خود، حمید، در فروختن بلال شریک می‌شود، اما حمید قصد دارد سر او کلاه بگذارد.

نویسنده در طول داستان، می‌کوشد تحلیلی کوتاه از زندگی طبقات محروم و ثروتمند و از همه مهم‌تر، تحلیلی روان‌شناختی از آسیب‌های اجتماعی، و رفتارهای ناپسند مانند گران‌فروشی، بهره‌کشی، اسراف و تبذیر طبقات مرفه ارائه دهد.

داستان به جای حادثه، پر است از مشاگره‌های لفظی که بین راوی و همکارش درمی‌گیرد. داستان‌نویس می‌خواهد از سوژه‌های تکراری، داستانی جدید بیافریند، اما به دلیل فقدان نگاهی نو و پرداختی هنری، از خلق یک داستان نو باز می‌ماند.

پیش از وی، نوجوانان، داستان‌هایی از این دست را در آثار داستان‌نویسان دیگر خوانده‌اند. فریدون عموزاده خلیلی، در داستان کوتاه «همراه آنان» که در مجموعه «سه ماه تعطیلی» چاپ شده است، مشابه این داستان را با پیرنگی منسجم‌تر، بر محور

پایان یک دوره آموزشی که در ارتباط با چگونگی جذب دانش آموزان به فعالیت‌های فوق برنامه و پرورشی تشکیل شده بود، ضمن طرح پرسشی درباره تقسیم‌بندی نوع علایق فراگیران در مورد مطالعه کتاب‌های غیردرسی و تاکید بر این نکته که به طور تجربی دریافته است که دانش آموزان، بیشتر به «رمان، داستان بلند و قصه» علاقه مند هستند، از من درخواست کرد فهرستی از رمان‌ها، داستان‌های بلند و قصه‌هایی را که می‌توانند به نوعی مورد علاقه دانش آموزان واقع شوند، در اختیار وی قرار دهم. به جهت آن که این کار، ممکن بود صرفاً تجلی دیدگاه‌ها و علایق من باشد و تنها، کتاب‌هایی به کتابخانه مدرسه راه یابد که مورد پسند من هستند، از آن مفره رفتم.

مدیر مدرسه، با تذکر این نکته که فهرست‌نویسی توسط گروه‌های خاصی از بررسی‌کنندگان کتاب‌های مناسب نوجوانان و جوانان، جسته و گریخته انجام می‌شود، ولی در درون فهرست‌ها عمدتاً با کتاب‌هایی روبه رو هستیم که با ناشران دولتی وزارت آموزش و پرورش (هم چون مدرسه، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، تربیت و...) آنها را منتشر کرده‌اند و یا اصلاً مناسب خواسته‌ها و نیازهای بچه‌ها نیستند، مجدداً درخواست خود را برای معرفی چند کتاب خوب تکرار کرد و در پایان گفت: چون از انتشار کتاب‌های خوب بی‌خبریم، بچه‌ها به سوی کتاب‌های مجوزدار «فهمیه رحیمی»، «تسیرین ثامنی» و... و یا آثار قاچاقی و زیراکسی «میکی اسپیلین» و «مایک هامر» روی آورده‌اند و عملاً مدرسه در این ارتباط، هیچ‌کاره شده است.

اصرار مدیر مدرسه، مرا بر آن داشت تا از او فرصتی بگیرم تا فهرستی از کتاب‌هایی را که خودم آن‌ها را خوانده بودم و از محتوای جالب توجه آنها آگاهی داشتم، در اختیار وی قرار دهم. یادم می‌آید در فهرستی که به مدیر مدرسه دادم، به رمان کوری (نوشته ساراماگویی پرتغالی، برنده جایزه نوبل)، سه‌شنبه‌ها با موری (نوشته میچ آلبروم) و ترجمه جدید شازده کوچولوی اگزوپری فرانسوی (به ترجمه ابوالحسن نجفی) نیز اشاره کرده بودم. همه کتاب‌هایی را که معرفی کرده بودم، خوانده بودم و از این بابت، به ویژه از سه کتاب یاد

شده، خیالم راحت بود.

مدیر دبیرستان می‌گفت، همه کتاب‌هایی را که به آن‌ها معرفی کرده‌ام، برای کتابخانه دبیرستان خریدارند و این کار سبب شده تا وی و همکاران مدرسه‌اش، بار دیگر کتابخوان شوند. او می‌گفت اکثر قریب به اتفاق کتاب‌ها، به ویژه هر سه کتاب یاد شده را خوانده است.

ولی، ناراحتی او از این که زیادی کتاب خوانده، نبود. او می‌گفت: همه کتاب‌ها را خریدیم و هر یک از همکاران مدرسه موظف شدند چند کتاب را بخوانند و وقتی سه چهار نفر، مفید بودن کتاب‌ها را تایید کردند، آن‌ها را در کتابخانه دبیرستان بگذاریم و اسامی آن‌ها را به دانش آموزان اعلام کنیم. چنین نیز شد و بچه‌ها از این که کتاب‌های خوبی به کتابخانه مدرسه راه پیدا کرد، رضایت و خوشحالی خود را ابراز کردند.

تا این که یکی از مسئولان امور تربیتی منطقه، بموجب اتفاق، به همراه مسئول واحد کتابخانه‌های اداره، از مدرسه و هم چنین کتابخانه آن بازدید کردند. مسئول محترم، وقتی کتاب‌های جدید را در قفسه کتابخانه دید و برخی از آنها را ورق زد، با اشاره به نام چند ناشر و نویسنده، در حالی که بسیار برآشفته به نظر می‌رسید و رمان «کوری» را نشان می‌داد، گفت: با مجوز چه کسی این رمان را به کتابخانه راه داده‌اید؟

مدیر دبیرستان، با اشاره مجدد به این که شخص بازدیدکننده، اصلاً توجهی به کتاب‌های متنوعی که اخیراً خریداری کرده‌ایم، نداشت و فقط به دنبال ایرادگیری بود، گفت: درست یک هفته بعد از بازدید، برای من و کتابدار مدرسه، از طرف اداره، نامه‌ای مبنی بر تذکر و توبیخ فرستاده شد.

✓ قدس / بهمن ۲۶ آذر ۷۹

یک عمر خوانده بودیم دارا آثار دارا
(نگاهی به تاثیر دفاع مقدس در شعر کودکان و نوجوانان)
یونس خیامی

مقاله

هشت سال دفاع مقدس رزمندگان اسلام، ادبیاتی را پایه‌گذاری کرد که به ادبیات دفاع مقدس مشهور

می‌شود. آموزگاران مجبورند تجربه دیگری را بیازمایند و این در نهایت، به دقت فراگیری و تحصیل دانش‌آموزان منجر خواهد شد.

با توجه به کاهش حجم مطالب کتب آموزشی، این تبحر معلمان را می‌رساند که با شیوه تدریس مناسب و زدن مثال و توضیحات بیشتر، مباحث درسی را برای دانش‌آموزان بشکافند و تبیین و تشریح کنند. کاربردی بودن متون آموزشی برای دانش‌آموزان، از نکاتی است که باید برنامه‌ریزان آموزش کتب درسی مدارس به آن توجه کنند.

در هنگام تغییرات برخی کتب درسی، طرح نظریه‌های سنگین برای دانش‌آموزان، مشکلاتی برای معلمان و دانش‌آموزان به همراه دارد و به نظر می‌رسد تغییرات باید کندتر و با درایت بیشتری همراه شود.

✓ پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان / شماره ۲۲ / سال هشتم /

پاییز ۱۳۷۹

مقاله

- خشونت در ادب کهن

نویسنده: جعفر پایور

- خدا، خشونت و عشق

نویسنده: زری نمیمی

- خشونت در افسانه‌ها

نویسنده: برونو پتله‌ایم

ترجمه: شقایق قندهاری

- بچه‌ها باید درگیری مثبت را بیاموزند

نویسنده: میریام بت‌آمی

مترجمان: فاطمه زمانی - مینا اخباری آزاد

- کیفیت تأثیر کتاب‌های مصور

نویسنده: پری نادلمن

ترجمه: عباس نادری قطب‌الدین

میزگرد

- ادبیات خشن، ادبیات پاسفوریزه

با حضور دکتر صادق طباطبایی، شادی همدان،

علی کاشفی خوانساری

شد. شعر نیز شاخه‌ای است از این درخت تنومند که در هشت سال جنگ، بالید و پا گرفت. قسمتی از این شعرها را شعر کودک و نوجوان ما تشکیل می‌دهد که کمتر بدان پرداخته شده است. در این نوشته، سعی بر آن است تا با نشان دادن نمونه‌هایی از این شعر، یادآور این نکته شویم که در شعر دفاع مقدس، نمی‌توان شعرهای شاعران کودک و نوجوان را از نظر دور داشت.

جعفر ابراهیمی (شاهد)، شعرهای زیادی در مورد جبهه و جنگ، برای مخاطبان کودک و نوجوان سروده است که از آن میان می‌توان به مجموعه شعری از او با نام «ای ایران» اشاره کرد.

حمید هنرجو نیز از شاعرانی است که مجموعه‌هایی اختصاصی در موضوع جنگ و دفاع مقدس در کارنامه ادبی خود برای کودکان و نوجوانان دارد که از آن جمله می‌توان به دو کتاب (کوچه فرشته‌ها) و (مثل ظهر عاشورا) اشاره کرد. از دیگر شاعرانی که در حیطه دفاع مقدس، مجموعه‌ای در خور تأمل برای کودکان و نوجوانان آفریده‌اند، جواد محقق، با مجموعه سفری به نام «مثل من به انتظار» است.

اما شاید به عنوان بهترین شعرهای سروده شده در این قلمرو، بتوان از شعرهای افشین علا و قیصر امین‌پور نام برد که از لحاظ شعریت، در مرتبه بالاتری از شعر دیگر شاعران کودک و نوجوان قرار داد. هر چند در میان کارهای مصطفی رحماندوست و اسدالله شعبانی و محمدکاظم مزینانی هم کارهایی دیده می‌شود که از جوهره شعری خوبی برخوردارند.

✓ کار و کارگر / یکشنبه اول آبان ۷۹

تغییر متون آموزشی و کتب درسی، با کدام هدف و چگونه؟

مقاله

در این شک و تردیدی نیست که کتاب‌های آموزشی مدارس، باید همواره به روز و به هنگام شود و مطالب و مباحث آن، با دانش روز انطباق یابد، ولی این دلیل منطقی نیست که هر ساله، کتب درسی را تغییر دهیم. با هر تغییری که در کتب درسی داده

- نقد فصل
- مواجهه «شعر دل» با «نثر روابط اجتماعی»
نویسنده نقد: جعفر قریانی
نقد کتاب پری دریایی
نوشته: خسرو باباخانی
- یادداشت
- بیایید قدری سر به هوا باشیم!
جوابیه: حمید نوایی لوسانی بر مقاله مرحوم نجوم، پدر علوم!
مقاله
- شاعر اندیشه‌پرداز (نگاهی به شعر زنده یاد سلمان هراتی)
نویسنده: روح‌الله مهدی پورعمرانی
- یادداشت
- فرافانتزی
نویسنده: سی. دیلیو. سالیوان
ترجمه و تلخیص: پرناز نیری
- نقد فصل
- الگوهای خشنونت در داستان‌های کودک
نویسنده: شکوه حاجی نصرالله
- نقد فصل
- صمد و کودکی جنبش
نویسنده: منصور یالوتی
- نقد فصل
- رولد دال، خشنونت‌آفرین یا شادی‌بخش
نویسنده: محبوبه نجف‌خانی
- ✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۲۷ / ۳۰ آبان ۷۸
گزارش
- گزارشی از مراسم اختتامیه جشنواره بزرگ برگزیدگان ادبیات کودک و نوجوان
نویسنده: سمیه نصیری‌ها
- نقد فصل
- پدر در ادبیات کودک اتریش
نویسنده: والتر هارتمن
ترجمه: فرزاد اسماعیل‌زاده
جوابیه
- این راه به هزاره سوم نمی‌رسد
نویسنده: شهرام الالبان‌زاده
جواب به نقد شهرزاد هزاره سوم
نوشته: مصطفی تاهید
- نقد فصل
- نمایه مطالب و پدیدآوردگان سال سوم کتاب ماه کودک و نوجوان از شماره ۲۵ تا ۳۶
نویسنده: ناصر میرزایی
- نقد فصل
- چراغ کم‌فروغ
نویسنده نقد: شیدا رنجبر
نقد کتاب بی‌بی گل و چراغ جادو
نوشته: فریبا کلهر
- نقد فصل
- تعطیلی باران و خطر خشکسالی
کتاب وگو یا حسن احمدی سرربیر نشریه باران
سمیه نصیری‌ها
- نقد فصل
- زیبا اما بزرگسالانه
نویسنده نقد: منوچهر علی‌پور

- سیرری در باز نویسی‌های معاصر از ادب
 کهن: ۱- شاهنامه
 جعفر پایور

- آیین زار و مراسم قربانی به روایت یوسفی
 زهرا شیرازیان

تحلیقی

- کتاب‌شناسی آثار کودکان و نوجوانان در
 موضوع زندگانی و سخنان علی(ع)
 به کوشش فاطمه زهرامحمدی
 با همکاری علی اکبر صلواتیان
 زیر نظر حسین حداد

مقاله

- تجلی سیمای علی(ع) در شعر کودک و
 نوجوان
 منوچهر علی‌پور

- مروری بر ادبیات کودک و نوجوان تایلند
 بونسری چیوا کیومیورن
 شقایق قندهاری

نقد

- اسیر شهر خاکستری
 نویسنده نقد: زری نعیمی

نقد کتاب مجموعه شهر خاکستری
 نوشته: مریم اجدری

- اگر بدانی، می‌توانی

نویسنده نقد: روح‌الله مهدی‌پورعمرانی

نقد کتاب مجموعه تو هم می‌توانی

نوشته: نانامی اسانو

ترجمه: حسین فتاحی

- قهر مانانه زیستن در زندگی معمولی

نویسنده نقد: ریمنود، ای، جونز

ترجمه نقد: محبوبه نجف‌خانی - پرناز نیری

نقد کتاب سارای قد بلند و ساده پوش

نوشته: پاتریشیا مک‌لاکلان

ترجمه: حسین ابراهیمی (لوند)

نقد کتاب وقتی شنیدم آن خبر را
 شعر: سید احمد میرزاده
 تصویرگری: الهام کاظمی

- «اما» های مهم «اکبرپور»
 نویسنده: زری نعیمی
 نقد کتاب قطار آن شب
 نوشته: احمد اکبرپور

- قسمت نامرئی یک نقد
 نویسنده نقد: امید وهابی املشی
 نقد مجموعه دنیای نامرئی (دستگاه گوارش - حواس
 پنج‌گانه)
 نوشته: فرانسویس هالتون
 ترجمه: محمود سانک

- استانیسیسم در ادبیات کودکان
 نویسنده نقد: روح‌الله مهدی‌پورعمرانی
 نقد کتاب به کسی نگو
 نوشته: رویا وهمی
 تصویرگری: آفرین علمداری

- دوتار، دعا، طبیب
 نویسنده نقد: احمد کم
 نقد کتاب جاده بی انتها
 نوشته: عبدالصالح پاک

✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۲۸ / ۲۰ آذر ۷۹
 گزارش

- آیا نقد ادبی علم است؟

- می‌خواهیم به روز باشیم

- قصه‌های سبلان؛ مجموعه‌ای ماندگار و
 زیبا

کلت‌وگو

- تصویرگران موضوعات دینی، به گذشته
 تصویرگری برگردند
 کلت‌وگو با مهنوش مشیری

مقاله

- کتاب کودک‌آزاری
 امید وهابی املشی

- عنصر پندار در نماهایی از واقعیت

نویسنده نقد: سیدعلی محمدرفیعی

نقد کتاب فریاد کوه

نوشته: اسدانه شعبان‌نژاد

- یک عاشقانه از علی

نویسنده نقد: سیدمحمدسنادات اهوی

نقد کتاب زندگینامه امام علی (ع)

نوشته: جعفر ابراهیمی

- در تنگنای انتخاب

نویسنده نقد: محمدعلی دهقانی

نقد کتاب زندگینامه امام علی (ع)

نوشته: جعفر ابراهیمی

- چند راوی؟! چند نقل قول!؟

نویسنده: شقایق قندهاری

نقد کتاب ماه در چاه

نوشته: شهرام شفیعی

- زیبا و شاعرانه

نویسنده: نعیمه دوستدار

نقد کتاب ماه در چاه

نوشته: شهرام شفیعی

جوابیه

- چرا مستی پنهان

نویسنده: سیدرضا میرموسوی

جوابی بر نقد کتاب کرم کلوچه‌ای با عنوان کشمکش

در حد بگو مگو

- کودکان احساس، واژه‌ها را می‌فهمند

نویسنده: هادی خورشاهیان

جوابی بر نقد کتاب داستان یک قطره آب با عنوان

کودکان تفلسف را بر نمی‌تابند

✓ کتاب ماه کودک و نوجوان / شماره ۲۶ پیاپی / ۱۷ مهر ماه ۷۹

- شماره ویژه جشنواره بزرگ برگزیدگان

ادبیات کودک و نوجوان

مقاله

- جشنواره از خشت اول

علی‌اصغر سیدآبادی

گزارش

- شیوه نامه اجرایی جشنواره بزرگ

برگزیدگان ادبیات کودک و نوجوان

- داورها به روایت صورت جلسات داوران

گفت‌وگو

- داوران پاسخ‌گوی نویسندگانند

گفت‌وگو با فریدون عموزاده خلیلی

با داوران

- سلام به شاعران و نویسندگان کودک

احمدرضا احمدی

- ارزش کار پژوهشی در ارائه نتیجه به

جامعه است

زهره احمدی

- تجربه‌هایی از دنیای کتابداری

نوش‌آفرین انصاری

- این جشنواره یک اتفاق مهم بود!

هسین بکایی

- انگار یکی دو شهاب دیده باشیم، گذرا

جواد جزینی

- مطالعه آثار به جای ملاحظه افراد

سیدعلی‌رضا حافظی

- داوران از انتخاب‌ها بر اساس ضوابط دفاع

می‌کنند

تویا قزل‌ابایغ

- شعر کودک و نوجوان را از آفات مصون

نمی‌بینیم

مهنوش مشیری

- نویسندگان و شاعران به پژوهش

روی آورده‌اند

توران میرمادی

- جشنواره؛ سنگی بزرگ که...
بابک نیک‌طلب
از زبان نامزدها
- چند چون و چرای پراکنده
قیصر امین پور
- نقد ترجمه‌های ادبی حساسیت ویژه
می‌خواهد
پروین علی‌پور
- دموکراسی در ادبیات کودک
الشین علا
- وقتی داوران تایید اکثریت را دارند،
موجه‌ترند
کلت وگو با حسین ابراهیمی (لوند)
- با نان و پیاز بسازیم، به کیفیت لطمه نزنیم
مجید عمیق
- از کنار غار معده یک دایناسور
ناصر کشاورز
- انجمن بهترین جا برای انتخاب بهترین‌ها
محمد رضا بایرامی
- احساس تلخ
محمد مهدی محمدی
- من و توهم و فانتزی اجتماعی
کمال بهروزکیا
- نظری که عین اسب سرکش می‌تازد،
می‌تواند حرف آخر را بزند؟
محمد رضا محمدی، پاشاک
- این پارچه خوش نقش، تار و پود محکمی
دارد
فرهاد حسن‌زاده
- مجموعه داستان‌های کودکان و نوجوانان،
نیاز فراموش شده
محمد میرکیانی
- درباره انجمن نویسندگان و جشنواره
بزرگ برگزیدگان
مرتضی خسرونژاد
- به کوشش گیسو فغفوری